

**Teater DaCapo och
Stadra teater**

presenterar

Bänken

För barn 4-8
år och som
familjeföre-
ställning från 4
år.

Med stöd av Uppsala kommun
och Längmanska kulturfonden.

www.teaterdacapo.se
www.stadrateater.se

HANDLEDNINGSMATERIAL

Teater DaCapo och Stadra teater presenterar

Bänken

Teater DaCapo
Box 2096
750 02 Uppsala
073-627 80 85

teaterdacapo@gmail.com

www.teaterdacapo.se

www.stadrateater.se

Lärarhandledning Bänken

Det här materialet är utformat som verktyg för dig som lärare tillsammans med dina elever. Vi vill med detta material uppmuntra er att jobba vidare, både före och efter att ni sett föreställningen. Här hittar du tips på hur du kan förbereda eleverna inför besöket, samt övningar och diskussionsämnen att arbeta vidare med efter föreställningen.

Om ni inte kan arbeta med materialet i direkt anslutning till föreställningen, går det alldeles utmärkt att göra det vid ett tillfälle som fungerar för er, och kanske kan det bli något att återkomma till vid fler tillfällen under terminens gång. Om du vill förbereda dig själv och dina elever på föreställningens tema kan du titta på de frågeställningar, fakta och övningar som finns här i handledningsmaterialet.

Vår rekommendation är dock att först låta eleverna ta till sig den konstnärliga upplevelsen i föreställningen, och därefter fånga upp de tankar, frågor och känslor som väckts. Du som lärare vet förstås vad som lämpar just ditt arbete bäst. Det här materialet finns som stöd för er att inspireras av. Du har fria händer att sälla och plocka fritt ur materialet.

Att besöka teatern

Alla elever har kanske inte varit på teater tidigare? Vad ska man tänka på som publik? Det är kanske inte en självklarhet för alla.

Vi på teatern är måna om att det blir en så positiv upplevelse som möjligt för alla. Därför kan det vara bra att prata med eleverna om vad det kan innebära att se en dans- eller teaterföreställning och tillsammans fundera över hur man på ett bra sätt är publik.

Vi tänker så här:

Vår publik är lika viktig som vår föreställning. Vår önskan är att vi möts i ömsesidig respekt. Vi respekterar vår publik's individuella upplevelse och genuina reaktioner, och hoppas att publiken vill möta skådespelarnas arbete med samma respekt för deras arbete.

Betyder det att ni inte får skratta, kommentera eller göra ljud? Absolut inte! Alla reaktioner som rör föreställningen välkomnas. Däremot kan en medvetenhet om scenkonstnärerna vara bra att ha i bakhuvudet, skådespelarna kommer att ta in publiken på sätt som till exempel en film på bio inte gör.

Några grundregler som gäller alla våra föreställningar är att mobiltelefoner är helt avstängda under föreställningen och det är inte tillåtet att ta med mat och dryck in till sin plats. Fotografering är förbjuden under föreställningen, men det går jättebra att stanna kvar och fotografera efter att föreställningen är slut.

Vad är en dans- eller teaterföreställning?

Det kanske är lätt att tänka att enbart de som står på scenen utgör produktionen, men det finns fler komponenter än så! Här är några som kan vara bra att uppmärksamma.

Scenografi är scenrummets formation, de väggar, golv och större föremål som utgör scenen i denna föreställning. Scenografen är den som tänker ut och skapar scenografin.

Kostym är kläderna som skådespelarna eller dansarna har på sig.

Ljus – varje föreställning har eget designat ljus för att förstärka det som händer på scenen. Ljustekniker jobbar också hårt för att skapa rätt känsla i varje scen.

Ljud – Det kan vara musik eller bakgrundsljud, även andra ljudeffekter som kommer från högtalare runt om scenen.

Mask kallas allt som har med smink, peruker, masker mm. att göra.

Rekvisita är alla mindre föremål som används av dansare och skådespelare under föreställningen.

Manus är texten, alltså alla ord och repliker som skådespelarna säger i teatern.

Regi - Regissören jobbar med teater och är den som tittar utifrån och bestämmer hur teatern framförs. Regissören repar med skådespelarna i flera veckor innan föreställningen har premiär och förklarar hur de ska agera, gå från en scen till en annan och röra sig m.m.

Koreografi är rörelserna som dansarna framför och de formationer dansarna befinner sig i.

Koreografen är personen som tänkt ut hur föreställningen ska hänga ihop och hur dansarna ska röra sig och förhålla sig till scenrummet.

Producent är en viktig person för att en dans/teater föreställning ska bli av. Producenten håller i alla praktiska trådar runt föreställningen och finns med genom hela arbetet.

Affisch är också en del av produktionen. Bild och text ska locka publiken att se föreställningen. Den ska berätta mycket utan att säga allt om den specifika föreställningen.

Upplevelsen

Dans och teater är båda konstformer som upplevs i nutid - alltså den direkta stund man ser den. Samtidigt kan det vara en upplevelse som åskådaren bär med sig resten av livet. Det är varje individs helt unika upplevelse. Beroende på stundens känsla, tidigare erfarenheter, egna intressen osv. kan faktiskt två personer som ser samma föreställning uppleva två helt olika versioner. Men, upplevelsen kan komma att ändras i samtal med andra. Kanske får en annans perspektiv dig att uppmärksamma något du själv inte tänkte på?

Det är bra att utbyta sina upplevelser med varandra, men var försiktig i samtalet så inte en annans upplevelse döms ut som "felaktig". Ett ganska vanligt samtal efter föreställningen kan tex vara:

"Vad tyckte du om föreställningen?"

"Jag tyckte den var tråkig"

"Nej, du har fel! Den var ju jättebra!"

Vår rekommendation är att försöka undvika frågan; "Vad tyckte du?" Då riskerar samtalet att få snabbt slut i "bra" eller "dålig". Vi föreslår att låta samtalet ta plats i mindre grupper, eller kanske individuella skriv-/bild-uppgifter och då utgå från förslagsvis följande frågor som "Hur såg scenrummet ut?", "Vad tänker du att föreställningen handlade om?", "Berätta ett starkt minne från föreställningen.", "Vad kände du efter föreställningen (och varför tror du att du gick ut med den känslan?)".

Förenklat är "vad såg du" och "vad upplevde du" bra frågeställningar att utgå ifrån, om önskan är att få ett lite längre och kanske djupare samtal kring föreställningen.

Pjäsen Bänken

En bänk i en park. Två gubbar. Ett möte.

Albert har rymt från hemmet. Han får inte göra som han vill och alla bara tjarar. Dessutom känner han sig ensam, hans bästa vän dotterdottern Elsa har blivit bortrövad av två drakar. Hon finns nu på andra sidan Atlanten. Långt bort. Tänk om hon glömmer bort sin morfar?

Bertil saknar sin hund. Det var hans bästa vän. Ludde var gammal och sjuk och hade ont, det var dags att dö, men det är ändå väldigt sorgligt när någon går bort.

Två ensamma gubbar träffas på en bänk i en park. I sorg och ensamhet uppstår ett möte. För gubbarna har fantasin kvar och den blir nu som en tröst när de leker att Albert blir en hund. Ludde är nu tillbaka och gör konst. Vacker tass. Snurra höger, snurra vänster. Duktig vovve. Och slick på munnen.

Och Bertil leker att han är Elsa, en prinsessa. Bänken blir till en båt och de seglar över Atlanten till Amerika för att få träffa Elsa igen. Det blir en resa med många strapatser, ett riktigt äventyr, pirater och sjöodjur. Och ett kärt återseende med Elsa, nästan som i en saga.

Albert och Bertil bestämmer sig för att träffas nästa dag igen - och rymma. Då ska de besöka Ludde i sin hundhimmel. Till detta behövs en raket, en rymmraket. Tio, nio, åtta, sju...

En föreställning om lek och fantasi som tröst och helande kraft.

På scen: Magnus Wetterholm, Rune Jakobsson

Manus: Rune Jakobsson

Regi: Catarina Westerlund

Scenografi, rekvisita, kostym: Rune Jakobsson, Magnus Wetterholm, Catarina Westerlund

Pedagogiskt material: Isabella Dahlberg

Att arbeta med efter föreställningen

Här kommer konkreta tips på övningar och samtalsfrågor utifrån händelser och teman som finns i föreställningen. Ni kan välja att arbeta med alla övningar eller välja ut några av dem som passar er och er barngrupp. Ni kan också anpassa svårighetsgraden efter barnens ålder.

Allmänt om föreställningen

Minnesrunda

Placera er i en ring, antingen på golvet eller på stolar. Låt var och en i tur och ordning berätta något de minns extra tydligt från föreställningen, det kan vara en speciell scen, en rörelse, ett ljud, en låt, någonting som fanns på scenen, en känsla eller vad som helst.

Samtalsfrågor

Frågor att samtala kring för att fräscha upp minnet kring föreställningen och öppna upp för samtal och reflektion.

- Hur såg scenen ut?
- Hur såg skådespelarna ut, vad hade de för kläder?
- Hur började föreställningen?
- Hur slutade föreställningen?
- Vad var roligt?
- Vad var sorgligt?
- Fanns det något som var läskigt eller otäckt?
- Hur skulle du beskriva Bertil?
- Hur skulle du beskriva Albert?
- Vem var Ludde?
- Vem var Missan?
- Vem var Elsa?
- Vad handlade föreställningen om?

Lek och fantasi

Föreställningen börjar med att skådespelarna leker och föreställer sig olika saker. De leker tittut med publiken, de kastar boll, de föreställer sig att de är drakar, prinsessor och en tant som bjuder på kakor. Till slut blir de Albert och Bertil som möts för första gången vid parkbänken.

Att fundera kring:

- Vilka lekar tycker ni om att leka?
- Om du fick bli någon annan i fantasin, vem hade du velat prova att vara?
- Kan man leka och fantisera även om man är vuxen?

Övning: Ragnars maskerad

Inför denna övning placerar du ut stolar i en ring i mitten av klassrummet, se till att det finns en stol för lite. Be alla sätta sig på stolarna förutom ett barn som får stå i mitten. Förklara att barnet som står i mitten nu är *Ragnar* och det bästa Ragnar vet är att gå på maskerad.

Ragnar får nu gå fram till någon av dem som sitter i ringen och fråga *vill du gå på maskerad med mig?* Den som får frågan kan svara antingen *ja* eller *nej*. Blir svaret *nej* går frågan enkelt vidare till något annat barn, men blir svaret *ja* så ställer Ragnar följdfrågan *vad ska vi vara?* Här kan man hitta på precis vad som helst. Det kan vara katter, drakar, häxor, eller varför inte morötter. Men man ska också lägga till ett beskrivande ord eller en känsla, som tex *glada häxor*, *ledsna morötter* osv. Därefter ska alla barn resa på sig och föreställa det som sagts. Så om förslaget var glada häxor så ska alla föreställa just detta, samtidigt som de byter plats med varandra. Även Ragnar ska försöka ta en stol, och den som blir utan stol blir den nya Ragnar.

Övning: Draken och prinsessan

Prova på att leka några av lekarna som Albert och Bertil lekte i föreställningen. Draken och prinsessan är en tagarleik där den som är tagare ska föreställa en drake, både genom att gestalta en drake med kroppen men också genom ljud. Alla andra är prinsessor, även de som föreställer prinsessor får använda både kroppsspråk och ljud/tal till gestaltningen. Om draken tar en prinsessa så blir den personen den nya draken.

Övning: Kasta boll

En annan lek som skådespelarna lekte var "kasta boll". I denna lek ställer sig barnen två och två mittemot varandra och låtsas att de kastar eller sparkar en boll till varandra. När man kastar bollen använder man kroppen till att gestalta vilken typ av boll det är, om det är en tung kula eller en studsboll, kanske en badboll, eller en vanlig fotboll. Varje gång man kastar bollen så förändras den. Om det funkar bättre för dina elever kan du som lärare ge barnen instruktioner på vilken typ av boll de ska kasta till varandra och tala om när den förändras till något annat.

Saknad och tröst

När Albert och Bertil först möts är de väldigt avigt inställda till varandra. De är arga på varandra och kallar varandra fula saker. Efter ett hetsigt bråk pustar de ut på bänken och börjar prata med varandra. De visar sig att båda känner sig väldigt ensamma efter att ha förlorat sina älskade husdjur. Albert saknar sin katt Missan och sitt barnbarn Elsa, och Bertil saknar sin hund Ludde. I föreställningen så leker Albert att han är Ludde. Bertil kliar honom på magen och Albert ylar och skäller som en hund. Och Bertil föreställer Elsa i rosa tyllkjol och amerikansk brytning, Albert läser sagor för henne och får äntligen träffa henne igen efter alla år. I fantasin kan de hitta tröst och få återse sina nära och kära igen.

Övning: Musikstopp med samtalsfrågor

Be barnen sprida ut sig i rummet så de kan sträcka ut båda armarna så långt de kan åt båda sidorna utan att nudda en kompis. Berätta att de ska få röra sig till musik samtidigt som de ska gestalta olika figurer som nämns och gestaltas i föreställningen. När musiken stannar ska de gå ihop två och två och svara på en fråga om saknad och tröst. Därefter sätts musiken igång igen och barnen får röra sig som något nytt.

Exempel på saker från föreställningen att gestalta:

- Arga gubbar
- Prinsessor
- Drakar
- Hundar
- Katter
- Snälla gubbar
- Slem-odjur
- Pirater

Frågor att ställa under övningen:

- Hur känns saknad?
- Var i kroppen kan saknad kännas?
- Har du/har du haft något husdjur?
- Vem saknar du?
- Vad kan man göra för att det ska kännas bättre när man känner saknad?
- Vad är tröst?
- Hur kan man trösta någon som är ledsen?

Samtalsfrågor:

-Hur vill du bli tröstad om du är ledsen?

-Albert och Bertil berättar om att deras älskade husdjur Ludde och Missan dött. Har du varit med om att någon du tycker om dött?

-Vad tror du händer när man dör?

Övning: Statyer

Dela in barnen i grupper med 5-6 barn i varje grupp. Förklara att barnen kommer få 10 sekunder på sig att föreställa olika saker, som frysta statybilder.

Du som pedagog ger barnen instruktioner på vad de ska föreställa och förklarar att de ska samarbeta för att bilda statyn. Om ordet t.ex är katt, så ska gruppen tillsammans föreställa en katt. Någon kan t.ex vara kattens tass, någon kan vara katten svans, kattens morrhår osv.

Exempel på saker att föreställa:

- En katt
- En hund
- En parkbänk
- En gubbe med rullator
- Ett piratskepp
- En rymdraket
- En *rymm*raket

Utveckling av statyövning

Den här gången kan du ge barnen lite mer tid, ett par minuter per bild. Den här gången ska bilderna utgå från situationer och känslor. Efter grupperna visat kan övriga barn få gissa vad de tror bilden föreställer.

- En sorgsen situation:

Här får barnen själva hitta på vad det är för sorgset som hänt och vad bilden visar.

Fråga efteråt:

-Hur skulle man kunna ge tröst i de sorgsna situationer som gestaltats?

- Tröst:

Nu får barnen ändra sina statybilder och visa exempel på hur tröst skulle kunna se ut i de sorgsna situationerna.

Fråga efteråt:

- Vad kunde ni se för skillnad i bilderna?
- Vad kan man göra om en kompis är ledsen?

VEM SAKNAR DU?

Övning: Rita en teckning/ skriv ett brev

-Rita en teckning eller skriv ett brev till någon du saknar.

-Om ni vill kan ni också rita en teckning kring något ni minns från föreställningen.

Tack för ert besök!

Jag som utformat handledningsmaterialet heter Isabella Dahlberg och arbetar som dramapedagog på Gottsunda Dans & Teater. Hoppas att det varit till hjälp och att ni är nöjda med ert besök på teatern.

Vid tankar eller funderingar går det bra att kontakta oss på Gottsunda Dans & Teater.

E-post: isabella@gottsundateater.com

Tel: 018-400 410

Varmt välkomna tillbaka!